



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

III. De Dotis & propter nuptias Donationis Restitutione, facienda
Matrimoniô solutô.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62672)

ligionis, si coniux civiliter moriatur, necessaria est distinctio inter Religiones; vel enim, quam donans profitetur, professionis bonorum in communi & successione incapax est, ut est Ordo FF. Minorum S. Francisci & Capucinatorum? & conjugis donantis professione donatio ita confirmatur; ut neque ipsa valeat revocari, neque donantis mors naturalis debeat expectari, ut cum *cit.* Sanchez *n. 9.* rectè docet Palao *Tract. 32. disp. 2. p. 25. §. 5. n. 3.* Ratio est; quia mors Naturalis & Civilis æquiparantur, quando utraque eundem effectum habet quoad bona, Glossa in *Clement. 2. V. Moriente, de Electione*, Panormit. in *c. Nisi essent 21. de Præbend. n. 11.* & Baldus in *l. fin. C. de Episc. & Cleric. pr.* Mors autem Civilis per professionem Religionis, bonorum incapax, eundem, quem Naturalis, effectum habet quoad bona; cum hæc à Religionis professio neque in communi neque in particulari valeant possideri. Confirmatur; quia professione illa matrimonium, licet quoad vinculum perseveret, quoad effectum tamen & communem habitationem solvitur, sicut per mortem naturalem. Vel Religio successione est capax? & donatio confirmatur non professione, sed naturali morte illam professi: qui proinde accedente voluntate superiorum antè factam donationem revocare non minus valet, quàm eam, quæ facta est causâ mortis.

36 Si verò non revocetur, donante ante donarium mortuò, omnino confirmatur, ut cum *cit.* DD. tradit Haunold. *n. 193.*

Neque obstat; quòd professus revocare nequeat testamentum; quia latum discrimen inter hoc, & à conjugem, aut mortis causâ factam donationem intercedit; ad illius enim revocationem Jure requiritur potentia conden-

di aliud testamentum, §. *Posteriore 2. §. Ex eo 7. Instit. Quibus modis testam. inf.* Cum ergo Testamentum condere professus nequeat, *can. Quia ingrediens 19. q. 3. c. Quia 2. de Testament.* etiam antè professionem conditum non poterit revocare, ut cum Panormit. in *c. In presentia 8. de Probat. n. 61.* docent Covarruvias in *c. Quia cit. n. 9.* & Gutierrez *Q. D. Canon. Lib. 2. cap. 1. d. n. 37.* & Fachineus *Controvers. Lib. 6. cap. 15.*

Dubium secundò est, an eadem confirmetur juramentò, præstitò de canon revocanda? Cujus Resolutio pendet à traditis *Lib. 2. Tit. d. n. 76.* ubi actus Jure Civili invalidos, ita ut obligationem Justitiæ & actionem Civilem pariant, non confirmari, est dictum. Cui doctrinæ inhæreo & censeo, propositò juramentò donationis revocationem illicitam quidem reddi, hòc ipsò; quòd illi adjectum juramentum non vergat in dispendium salutis aeternæ neque in tertii privati aut boni publici præjudicium cedat, ac proinde observandum sit juxta Regulam *c. Cum contingat 28. de Jurejurand. §. c. Quamvis 2. de Pactis in 6.* nihilominus contra juramenti Religionem factam validam esse, sicut valida est revocatio testamenti vel procuratoris.

ARTICULUS III.

De Dotis & propter nuptias Donationis Restitutione faciendâ Matrimonio solutò.

SUMMARIUM.

38. Bona uxoris alia Dotalia,
39. Alia Paraphernalia vel Receptitia
sunt. 40. Con-

40. Conjugiō invalidā solutō dos ad uxorem,
41. Et propter nuptias donatio ad maritum redit:
42. Si illius nullitatem conjuges ignorarunt.
43. Secus dos & donatio illa fisco cedit.
44. Restituenda est dos integrè,
45. Etiam cum matrimonium ratum v.g. Professione,
46. Et consummatum morte naturali:
47. Vel quoad solam cohabitationem sine culpa solvitur.
48. Etiam bona constante matrimonio quaesita dividenda, asserentium,
49. Et negantium Opinio verior,
50. Secluso jure speciali.
51. Conjux adulter amittit dotem & donationem illam,
52. Quae cedit lucro innocentis:
53. Nisi iste acceptam injuriam remiserit,
54. Vel in adulterium consenserit,
55. Vel nocens liberos habeat,
56. Vel adulterium commiserit uterque.
57. Uxor adultera non amittit bona Paraphernalia:
58. Neque Dotalia ante judicis sententiam.
59. Quae etiam ablata recuperat reconciliatione,
60. Facta sine reservatione juris, ex adulterio quaesiti.

38. **B**ona Uxoris triplicis generis sunt, Dotalia, Paraphernalia & Receptitia.

Dotalia, das Heurath-Gut/ dicuntur pecunia & res quaecunque mobilis aut immobilis, ab uxore vel ejus nomine ab alio data marito; ut ex ejus fructibus alat uxorem aliisque matrimonii onera sustineat, c. Salubriter 6. de Usu-ru & l. Si quis 21. §. 1. ff. hac Rubr. l.

Dotis 7. pr. ff. l. Pro oneribus 20. C. de Jure dotium & l. Si cum dote 22. §. 8. ff. Solutio matrim. in cuius sibi datae compensationem sive securitatem maritus uxori affert donationem, quae olim Ante hodie Post nuptias Germanicè die Widetlag vocatur, §. Est & aliud 3. Instit. de Donat. ante nupt. & Jure communi dotis nomine accepta aequare; eamque ob causam dote, sive ante sive jam constante matrimonio aucta, juxta ejus incrementum augeri etiam ipsa debet, §. Est & aliud cit. l. Si constante 19. & auth. Sed jam necesse, C. Rubr. cit. & Novel. 93. cap. 1. & 2.

39. Paraphernalia, Germanicè das zugebrachte Gut sunt, quae uxor ultra dotem marito affert, l. Hac lege 8. C. de Pacta convent. quae, licet, ut conveniens est, marito tradantur, nullò tamen modò istius fiunt; sed eorum solam custodiam atque administrationem ab uxoris voluntate pendentem & ad libitum revocabilem habet. Eorum etiam fructus non facit suos; sed tantum ad communem, hoc est, suam & uxoris utilitatem v.g. in alimenta aliisque res utriusque promiscuè necessarias expendere potest, l. fin. C. ibid. Petr. Barbosa in l. 1. ff. Solutio matrim. p. 1. n. 29. & 30. & Bruneman. in l. Hac lege cit. à n. 1.

Receptitia demum vocantur, quae ex suis bonis uxor per pacta dotalia sibi suaeque dispositioni reservavit, neque voluit esse in potestate mariti, Honorius ad hanc Rubr. n. 24. Brunemannus in l. Maritus 21. C. de Procurat. n. 11. Hic praecipue sermo est de primo genere bonorum scilicet Dotalium, de quibus

40. Regulæ instar tradi solet, dotem, sicut sine matrimonio consistere nequit, l. fin. C. de Donat. ante nupt. ideoque nuptiis non secutis non deberetur, l. Item quia 4. §. 2. ff. de Pactis & l. In prohibendo 41.

do 41. §. 1. ff. de Jure dotium: & si soluta sit, repeti valet, l. Si tutor 7. C. de Interdicto matrim. inter pupill. ita soluto matrimonio restituendam, l. Solutio 2.

41. pr. ff. & l. Filia 7. C. Solutio matrim. Eadem ratio est donationis propter nuptias; nam sicut dos non secundo matrimonio, ita sine isto, aut etiam non numerata dote, ipsa exigi nequit, Auth. Sed qua C. de Pact. convent. & sicut cessantibus patris dotalibus, hac in re observandis, l. Ex morte 9. C. de Pact. dotal. soluto matrimonio dos, sic etiam ipsa jam constituta repeti potest, c. fin. hanc Rubric. l. fin. C. de Donat. ante nupt. & Novell. 98. cap. 10. cum; quod, cessante causa, cessare debeat effectus, c. cum cessante 60. de Appellat. tum vero; quod dos & donatio propter nuptias pari passu ambulent, l. Ex morte cit. Glossa in c. fin. cit. V. Sicut dos, Vivianus in c. cit. §. 3. & Zoesius ad hanc Rubr. n. 3. Hæc tamen Regula suas paritur exceptiones: quibus, vel Regulæ quando locus sit, præ oculis habendæ sunt causæ, ex quibus matrimonii dissolutio contingit.

42. Primò enim, si matrimonium inter duos initum propter detectum, quod antè ignorabatur, impedimentum dirimens declarètur nullum; & propterea conjuges separentur, uxori dotem & donationem propter nuptias viro restituendam, liquet ex c. 1. ut ejus textum cum Glossa in casu, Joan. Andr. & Panormit. n. 1. intelligit Campegius de Dote p. 3. q. 238. Ratio est; quia, cum inter eos legitimum matrimonium, ac proinde illa uxor & iste maritus verè non fuerint, dos & donatio propter nuptias inter eos locum non habuit, l. Dotis 3. ff. de Jure dotium & §. Si adversus 12. Instit. de Nuptiis, & utriusque nomine accepta integrè sunt restituenda; quia datum ob causam, causam non secuto, revocatur, l. 1.

ff. de Condit. causam datam.

Dixi imprimis, Quod ignorabatur, 47. ignorantia vel errore probabili; quia, si nuptiæ cum impedimento dirimente initæ fuissent scienter, vel cum ignorantia supina & crassa, qualis in matrimonio clam inito præsumitur, c. fin. §. Si quis, de Clandest. despons. dos & donatio propter nuptias amitterentur & fisco applicarentur: nisi illegitimè contrahentes minor ætas excusaret, l. Qui contra 4. C. de Incest. nupt. Petr. Barbosa in l. Si cum dorem 22. §. fin. ff. Solutio matrim. n. 24. & Farinac. Prax. Criminal. q. 149. à n. 134. cujus textus dispositio in nuptiis non solum Civili, ut existimant Peregrinus de Jure Fisci Lib. 5. Tit. 1. n. 15. & Palao Tract. 32. disp. 2. p. 25. §. 1. in fine, sed Canonico etiam Jure reprobatis locum habet; quia ante Impm. Valentini Theodot. & Arcadii, l. Qui contra cit. conditores, à Calixto, Fabiano & Julio summis Ecclesiæ Antistitibus inter consanguineos, affines &c. inita conjugia sunt reprobata; ideòque l. cit. eos, qui Contra legum præcepta, mandata, constitutionesque Principum nuptias contrahunt, dotis & propter nuptias donationis &c. amissione plectentis, dispositionem de nuptiis, per Imperiales & Ecclesiasticas constitutiones reprobatis, exaudiendam, cum Zabarella in c. Et si necesse 5. hanc Rubr. §. Quæro, & Panormit. in c. cit. n. 10. &c. eruditè advertit Covarruvias p. 2. de Sponsal. cap. 6, §. 8. à n. 30.

Dein dixi, dotem restituendam Integre, juxta c. 1. cit. ibi, Totam dotem precipimus reddi; quantumvis enim maritus habeat beneficium Competentiæ, & uxori restituere regulariter non teneatur, nisi quatenus ejus facultates patiuntur, §. Item si de Dote 37. Instit. de Actionibus, l. Maritum 12. ff. Solutio matrim. & l. Non tantum 20. ff. de Re judic. Bruneman.

Bruneman. in l. Maritum cit. à n. 1. hoc tamen Juris privilegium veris tantum maritis competit, non putativis; cum concessum sit ob reverentiam maritalem, l. Unica, §. 7. C. de Rei uxore. ad. quæ nulla est in eo, qui maritus putabatur, & non fuit, ut in c. 1. cit. contra Glossam V. Totam, advertunt Joan. Andr. Panorm. n. 4. & Canisius n. 2.

45. Secundò, si matrimonium fidelium solummodo ratum per professionem Religionis vel dispensationem Apostolicam: vel infidelium iam consummatum, uno coniugum converso, alterò verò ipsi, simpliciter aut sine contumelia Creatoris, cohabitare renuente dissolvatur, juxta traditam Regulam uxori dos, & donatio propter nuptias marito, eorumve hæredibus restituenda est, c. 1. cit. ut eius textum explicat Gonzalez n. 3. in fine.

46. Tertio, eodem modo, si non obstant pacta nuptialia, vi quorum, alterò præmortuò dos aut donatio propter nuptias superstiti debeat remanere, l. Si convenit 6. C. de Pact. convent. secundum eandem Regulam utriusque restitutio facienda est, quando matrimonium ratum aut consummatum solvitur per coniugum alterius mortem naturalem, c. 1. l. Unic. cit. & l. fin. C. Solutio matrim. Ratio utriusque, præter allatam pro Regula, est; quòd dos sit accessoria matrimonio, & specialiter detur; ut sit apud maritum, l. 1. ff. de Jure dotium, matrimonii onera supportaturum, c. Salubriter cit. ac proinde, cum, matrimonio soluto, maritus, qui fuit, esse, & matrimonii onera supportare desinat, dotis & consequenter etiam propter nuptias donationis, l. Ex morte cit. restitutio sit facienda. Ita ex communi aliorum cit. Gonzalez à n. 10.

47. Quartò, vi eiusdem Regulæ dos & propter nuptias donatio restituenda etiam est, quando matrimonium sine culpa

vg. per susceptionem Ordinis sacri vel professionem Religiosam, cum alterius coniugis consensu ab uno factam, perpetuò solvitur quoad thorum & cohabitationem, c. 1. cit. Ratio est; quia in huiusmodi divortium consentientes coniuges tacitè pacti esse videntur; ut uterque alteri restituat, quòd ab eo accepit, duo Barbosa, Petr. in Rubr. ff. Solutio matr. p. 2. n. 56. Augustin. in c. 1. cit. n. 5. Perpetuò, inquam; quia, si coniugium absque alterius culpa ita solveretur tantum quoad tempus, dotis restitutioni & c. cit. dispositioni locum non esse, cit. n. 5. idem rectè adnotavit.

Dubium hinc nascitur, an matrimonio ex dictarum causarum aliqua soluto, præter dotem alia etiam bona uxori sint restituenda. Ratio dubitandi desumitur ex c. Significavit 2. ubi, matrimonium dissoluto, vir non solum ad dotis restitutionem, sed etiam ad bonorum, quæ communiter habuerunt, divisionem compelli iubetur: quòd etiam suadetur ratione; quia inter coniuges contrahitur societas, can. Cum societas nuptiarum, 27 q. 2. c. Præterea 2. de Sponsal. & matr. ibi, Instar eorum, qui societatem contrahunt: & illud, Mulier, quam dedisti mihi sociam, Genes. cap. 3. V. 12. inter socios autem, lucrum dividatur l. 1. l. Si non fuerint 29. pr. & l. Si unus 67. ff. Profocio. Unde de Jure communi, constante matrimonio, quæ sita bona omnia inter conjuges communicari, existimant Tholos. Lib. 45. Syntag. cap. 14. n. 28. & Lud. Gomez in §. Actiones 10. Inst. de Actionibus n. 12. & alii apud Barbosa in c. Significavit cit. n. 4.

49. Meritò tamen iste n. 5. & Gonzalez in c. cit. n. 5. contrarium defendunt cum cit. Covarruvia p. 2. cap. 7. §. 1. n. 5. Petr. Barbosa cit. p. 2. n. 47. in fine, Gutierrez Pract. Lib. 2. q. 118. n. 5. & aliis permultis eà ductis ratione; quòd vera & propriè

propriè dicta societas, per quam generaliter omnia bona seu lucra, constante matrimonio quasita, inter conjuges communia fiant, Jure communi, tam Ecclesiastico quàm Civili, nusquam sit introducta.

Ea professò non evincitur ex *c. cit.* quia istius decisio non in aliqua Regula Juris communis, sed peculiari provinciæ & diocesis Lexovienfis, in qua ejus casus evenit, consuetudine vel statuto fundatur, ut *ibi* cum Panormit. *n. 3.* advertit 50. *cit.* Gonzalez *n. 6.* vel, hujusmodi speciali Jure seclusò, solummodo locum habet, quando inter conjuges societas expressè contracta est: vel de iis tantùm bonis procedit, quæ conjugibus communiter obvenierunt; quòd vel utrique simul donata, vel aliò modò relicta, vel ex utriusque pecunia & utriusque nomine empta sint. Atque hanc Glossæ *fin.* Panormit. *n. 3. cit.* & Alex. de Nevo *n. 6.* expositionem priori meritò præferunt Covarr. *cit. n. 5.* & Barbosa *in c. cit. n. 6.* quòd maxime conveniat textui, Societatis aut Actionis pro socio ne verbò quidem mentionem facienti: sed tantùm imperanti divisionem (etiam extra societatem) in rebus communibus à Jure concessam, §. *Item si inter 3. Instit. de Oblig. ex quasi contract. §. l. Ut sit 31. ff. Pro socio.*

Minus, quàm textus, urget ratio; quia locis allegatis matrimonium Societas, & conjuges Socii ideo solum vocantur; quòd matrimonium consortium omnium vitæ & Divini humanique Juris communicatio sit, *l. 1. ff. de Ritu nupt.* & conjuges Socii vocentur ratione cohabitationis, ut rectè observant Barbosa & Gonzalez *l. cit.*

51. Quintò, si propter unius conjugis adulterium divortium factum sit, adultera uxor amittit dotem, eamque lucratur unaque donationem propter nuptias re-

cuperat maritus: & hòc adulterium committente, uxor recuperat dotem & donationem propter nuptias lucratur, *c. Plerumque 4. hâc Rubr. l. Consensu 8. §. 4. & 5. C. de Repud. & Novell. 117 cap. 8. V. Si de adulterio, Canisius in c. cit. n. 1. & 6. Barbosa n. 1. 3. & 9. Gonzalez n. 1. & alii Interpp. ac DD.* Ratio est; quia adulterii crimen gravissimum, *can. Quid in omnibus, 32. q. 17.* & maxime injuriosum est matrimonio & conjugi innocenti. Unde in poenam adulterii imprimis innocenti conceditur divortium, quò nocens privatur matrimonii usu, *c. Significasti 4. & c. Ex literis 5. de Divort.* deinde auferatur dos & donatio propter nuptias, quæ in offensâ compensationem ac solatium cedunt lucro innocentis, Vivianus *in c. Plerumque cit.*

Atque hæc dotis & propter nuptias donationis amissio per adulterium incurritur etiam, si hoc à sponsa vel sponso præsentanti ante matrimonii consummationem: & satis probabiliter etiam, si à conjugè, propter matrimonii nullitatem, ex occulto impedimento proveniente, tantùm putativo committatur, ut cum Claro §. *Adulterium, n. 9. & 14.* tradit Sanchez *Lib. 10. de Matrim. disp. 3. n. 6. & 7.* ut hòc posteriori casu, detectâ matrimonii nullitate, dos & donatio illa, saltem postquam innocenti jam applicata est, non sit restituenda, Petr. Barbosa *in l. Solutò 2. pr. ff. Solutio matr. p. 1. n. 93. & 94.*

Non desunt tamen casus, quibus dos & donatio propter nuptias ob adulterium non amittuntur, & non cedunt lucro conjugis innocentis; id enim sit Primò, si v.g. maritus uxori post commissum ab ista adulterium tacendò eique cohabitandò &c. est reconciliatus, argumentò à contrario ductò ex *c. Plerumque cit.* quòd ita injuriam & actionem, quam habebat, tacitè

facitè remississe videatur, Glossa in *cit. c. V. Nec reconciliata*, Sylvester *V. Adulterium*, q. 6. & Farinacius *Prax. Criminal.* q. 142. n. 68.

§4. Secundò, si idem in conjugis adulterium consensit: & multò magis si ipse leno fuit, eamque prostituit; tali enim casu, sicut maritus ratione dotis conventus uxori adulterium, sic ista ipsi lenocinium objicere potest, *l. Cum mulier 47. ff. Solutio matr.* quòd mores, quos ipse corruptit, non valeat improbare, Panormit. in *c. Significasti 4. de Divortio n. 6. & cit.* Farinacius n. 79.

§5. Tertio, si uxor aut maritus adulter ex eodem vel alio matrimonio habeat liberos; quia hòc casu dos & propter nuptias donatio adulteri liberis servanda est quoad proprietatem; ut conjux innocens solum usumfructum, dum vivit, lucretur, *Novell. 117. cap. 8. V. Si enim filios habuerit.* Ita Covarruvias *cit. §. 6. n. 4.* Petr. Barbosa à n. 62. & Farinac. à n. 93. alios casus referens.

§6. Quarto, si adulterii reus est uterque; cum enim tali casu par sit utriusque delictum, id quoad divortium dotisq; & propter nuptias donationis amissionem mutuo compensatur, *c. Intelleximus 5. & c. fin. de Adul. & Stupr. §. 1. Viro atque uxore 36. ff. Solutio matr.* & probabilius etiam, si eorum alter, v.g. maritus in adulterium lapsus sit, postquam ab uxore adultera Ecclesiastici judicis autoritate divertit; cum enim tali casu ad matrimonii redintegrationem juxta dicta *Tit. 19. n. 89.* etiam ad dotis & propter nuptias donationis ob adulterium amissa recuperationem adversus maritum adulterum agere valebit uxor, antè commissò à se adulterio non obstante, ut cum Petr. Barbosa in *l. Viro cit. n. 3.* & aliis docet Palao *Tract. 28. disp. 3. p. §. 6. n. 14.* Plures casus refert Farinacius *l. cit. à n. 68.*

Dubium hìc primò est, an uxor ad-
57. ulterra etiam amittat bona Paraphernalia. Hoc enim cum Glossa in *c. Plerumque cit. V. Dotalium*, affirmant Covarruvias *cit. cap. 7. §. 6. n. 2.* & Clarus *§. Adulterium cit. n. 15.* id defumentes ex *c. cit.* verbis, *Dotem vel Dotalium*, quò posteriori nomine Paraphernalia venire existimant, *repetere non valebit.*

Verùm *c. cit. Dotalium* nomine non veniunt bona Paraphernalia: sed vel donatio propter nuptias in compensationem dotis & quasi in dotem à marito in uxorem collata, juxta *c. Ex parte 15. de Foro compet.* ut observant Nicol. Everard. *Vol. 1. consil. 49. n. 19. & 22. cit. Sanchez disp. 8. cit. n. 10.* & Gonzalez in *c. Plerumque cit. n. 6.* vel, qui Panormit. n. 8. Canisii n. 3. & meò judicìo, expeditior intellectus est, pretium sive aestimatio dotis, quæ data est in rebus, quæ constant numerò, pondere & mensurà, aut res aestimatae datæ in dotem. Unde Paraphernalia amitti, præter hos DD. meritò negant Sylvester *V. Adulterium q. 6.* Menoch. *de Arbitr. Jud. casu 418. in addit. ad n. 5.* Barbosa *p. 1. cit. à n. 54.* & Farinac. *q. 142. cit. n. 69. in fine,* eà persuasi ratione; quòd *c. cit.* dispositio tanquam pœnalis restringenda potius sit, quàm extendenda, *arg. l. Interpretatione 42. ff. de Penis, Reg. Odia 15. & Reg. In Penis 49. in 6.*

Dubium secundo est, an ob adulterium dos & donatio propter nuptias amittatur ipso Jure. Qua in re DD. variè sentiunt & loquuntur. Mihi cum Panormit. in *c. Plerumque cit. n. 4.* Alex. de Nevo *ibid. n. 6.* & Sylvestro *q. 6. cit.* maritus quidem dotem sibi traditam retinere, & adversus adulteram eam repetentem exceptione adulterii uti posse: idque non obscure insinuari, videtur decisione *c. Plerumque cit.* secundùm quam Uxor, quæ post fornicationem proprià voluntate recessit,

efficit, (aut, cum de illa notoriè conflaret, expulsa est) à viro dotem repetere non valet; ad eam autem post adulterium marito divertenti tradendam uxorem, vel maritum adulterum ad eandem cum donatione propter nuptias ante sententiam iudicis uxori restituendam in conscientia obligari, non censeo cum Hostiensi in c. Porro 3. de Divortio n. 3. Covarruvia cit. §. 6. n. 1. & cit. Sanchez l. cit. n. 13. Ratio est; quia amissio dotis est pœna: ad quam ante sententiam iudicis exsolvendam, cum obligatio in conscientia non datur, arg. c. Cum secundum leges 19. de Heret. in 6. adulter Jure retentionis uti valet, donec ad faciendam restitutionem per sententiam compellatur.

59. Dubium est tertio, an semel amissa dos &c. recuperetur, si conjuges post divortii & privationis sententiam reconciliantur. Casu, quò reconciliationi adjicitur pactum; ut ex adulterio quæsitum jus innocenti salvum relinquatur, eam, sicut & donationem propter nuptias non recuperari, certum mihi videtur, non obstante l. Transigere 18. C. de Transact. quia, ut cit. Sanchez n. 22. advertit l. cit. circa crimen adulterii ea solummodo

transactio est interdicta, quâ uxor adultera marito spondet id, quoad hunc non pertinet: cujusmodi dos non est post adulterium & sententiam judicalem.

An autem recuperetur reconciliatio, factâ sine tali pacto, dubitandi ratio est; quòd per sententiam dos pleno jure transferit ad maritum: reconciliatio autem facta censei possit quoad solum thorum & mutuam cohabitationem.

Nihilominus, etiam tali casu dotem recuperari, cum Alex. de Nevo in c. Plerumque cit. n. 6. Angelo V. Adulterii n. 3. & Sylvestro q. cit. & aliis verisimilius defendit cit. Sanchez n. 21. id colligens ex c. Plerumque cit. textu, ab ejus amissione excipiente casum reconciliationis, non distinguendò, an ista ante, vel post sententiam sit facta. Ratio est; quia tali reconciliatione, si aliud non exprimitur, censetur conjux restitui in statum pristinum, in quo ante adulterium fuit; quia reconciliatio sive remissio in delictis est favorabilis; est enim liberatio à pœna quâ, quia odiosa est, eam remittens reconciliatio favorabilis erit & extendenda, ut rectè notat Dynus in Reg. Odia 15. in 6. à num. 2.

TITVLVS XXI.

De Secundis Nuptiis.

Rimis dissolutis, plerumque transitur ad nuptias secundas: quarum eadem, quæ primarum causæ, iidemque effectus sunt & impedimenta, exceptò Ligamine

seu matrimonii antè initi vinculo: cujus proinde dissoluti certitudinem, & secundarum Nuptiarum pœnas, spectantes textus ad hanc Rubricam sunt declarandi,

ARTICL.